

ECEVİT'İN DIŞ TEMASLARI ÜZERİNE

Ecevit'in Washington ziyaretinin, yaptığı temas ve görüşmelerin çok olumlu etkisi olduğu hususundaki şamatalı yayınlara rağmen, aslında, istediği sonuçları elde edemediği gün gibi aşikârdır. Carter yönetimi Ecevit'e önem verir, onu onaylar, gönül alır bir tutum içinde davranarak, gerçekte bir oyalama ve yatıştırma taktiği kullanmıştır.

Bildiride, NATO'nun ambargonun kalkmasından yana kesin tavır aldığı ve Türkiye'nin uzun vadeli NATO Savunma Programı konusunda koymak istediği ihtiraz kaydı belirtilmemiştir; NATO'nun Güney Doğu kanadına ilişkin sorunlar üzerinde durulmamış, Türkiye ile Yunanistan arasında diyalogun sürdürülmesi ve işbirliği konusunda "iyi dilekler" de bulunmakla yetinilmiştir. Kısacası bu konularda ABD ve diğer NATO üyeleri Ecevit'in Türkiye adına istediklerini yerine getirmişlerdir. Tersine Türk heyeti başta aldığı konumdan geri çekilmiştir. Türkiye'nin, NATO uzun vadeli savunma programına katılmasına ekonomisinin elvermediği savından vazgeçilmiş, bu katkının ambargonun kalkmasına ve NATO müttefiklerinin yapacakları yardıma göre olacağı belirtilmesiyle yetinilmiştir. Yine ABD'nin istediği olmuş, Türkiye ödün vermiştir. Oysa Türkiye'nin, NATO'nun uzun vadeli savunma programına beş milyar dolar harcıyarak katılmaktan uzak durması doğru bir tutumdur.

Bu son NATO zirve toplantılarıyla bir kez daha açığa çıkmıştır ki, ABD ve diğer NATO üyeleri için NATO'nun Güney Doğu kanadı; Türk-Yunan ilişkileri, Türkiye'ye uygulanan ambargo birinci konu olacağı havası ısrarla yaratıldığı halde, zirve görüşmelerinde ağırlık Afrika'daki durum ve Küba ile Sovyetler Birliği konularına verilmiş, ambargo ve Güney Doğu kanadı konusu arka plana itilmiştir.

Ecevit hükümetinin dış politika çizgisi bugüne dek gösterdiği titrekliği terk etmelidir. Hem "ambargo kalksa da, kalkmasa da Türkiye'nin NATO içindeki yeri ve politikası değişecek, ulusal savunma kavramı ve stratejisi oluşturulacak ve uygulanacak" demek, hem de ambargonun kalkmasında bu denli ısrar etmek tutarlı ve inandırıcı bir politika değildir. Ecevit ulusal savunma politikasının ulusal çıkarlara göre yeniden gözden geçirilmesi ve düzenlenmesi konusunda söylediklerini yerine getirmelidir. NATO'dan çıkılmadıkça, ikili anlaşmalar ve üsler ortadan kaldırılmadıkça, yurt savunmasına münhasır ulusal bir savunma politikası oluşturulması ve uygulanması gerçekten mümkün olmamakla beraber, görelilik olarak daha bağımsız bir dış politika doğrultusunda hükümet her ne adım atabilecekse daha fazla vakit geciktirmeden atmalıdır. Oysa bugünkü gidiş, daha bağımsız hareket etme iddialarına rağmen, sonuçta, ABD ve NATO ile daha bağımlı, daha bütünleşmiş bir konuma doğru gidiştir. İzlenmekte olan yolun varacağı nokta, askeri, ekonomik ve mali "yardım" adı altındaki bağlarla Türkiye'nin bağımlılık ilişkilerinin daha da artması, Kıbrıs sorununun NATO çerçevesi içinde ABD'nin isteklerine göre düzenlenmesi

olacaktır.

Ayrıca, hem ulusal çıkarlara, hem dünya barışı gereklerine uygun olan detant konusunda da tutarlı bir çizgiyi sebatla izlemek, ABD'nin soğuk, hatta sıcak savaş kışkırtıcılığına karşı koymak, detanttan ödün vermemek gerekir. Buna ilişkin olarak, NATO zirvesinde Afrika'daki durum, Küba ile Sovyetler Birliği'nin konumu görüşüldüğünde Ecevit'in ne tavır aldığını ve ne söylediğini öğrenmek merakadır.

Yürüyüş, Sayı 166, 13 Haziran 1978